Postbus 55
8200 AB Lelystad

Telefoon
(0320)-265265
Fax
(0320)-265260
E-mail
provincie@Flevoland.nl
Website
www.flevoland.nl

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
Hare Excellentie mevrouw C. van Nieuwenhuizen-Wijbenga
Postbus 20901
2500 EX 'S-GRAVENHAGE

2742313

Verzenddatum	*Bijlagen*	*Uw kenmerk*	*Ons kenmerk*
			2742313

Onderwerp
Zienswijze Ontwerp-Voorkeursbeslissing Luchtruimherziening

Hooggeachte mevrouw Van Nieuwenhuizen-Wijbenga,

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en het ministerie van Defensie hebben de regiefunctie in het programma Luchtruimherziening waaraan u met de programmapartners Luchtverkeersleiding Nederland, Maastricht Upper Area Control Center en Commando Luchtstrijdkrachten werkt. Met de Ontwerp-Voorkeursbeslissing Luchtruimherziening geeft u vorm aan de hoofdstructuur van het Nederlands luchtruim van de toekomst. De herziening van het luchtruim en het bijbehorende operationele concept zullen van invloed zijn op de leefomgeving.

Zienswijze Bestuurlijke Regie Schiphol (BRS)
De lokale en regionale effecten op de grond kunnen pas worden bepaald in de Planuitwerkingsfase. Provincie Flevoland is onderdeel van de BRS en steunt de zienswijze van de BRS. In haar zienswijze gaat de BRS in op de Planuitwerkingsfase. Belangrijke elementen hierin zijn:

- U neemt nu een voorkeursbesluit en gaat dan diverse aanpassingen in routes en operaties doen. Wij snappen deze systematiek, maar er moet wel **ruimte zijn om terug te komen** op deze uitgangspunten als bij het ontwerp van de routes blijkt dat deze toch niet goed functioneren.
- Wij verwachten dat u een **volledige integrale afweging** maakt en alle relevante landzijdige belangen meeneemt als gelijkwaardige ontwerpcriteria (in relatie tot veiligheid en capaciteit) in het vervolgproces.
- Het is belangrijk om steeds de consequenties van het **totaalpakket** uit te werken en daarop te sturen: dus niet een vierde fix afzonderlijk beoordelen, maar in combinatie met de andere maatregelen die u gaat nemen, zoals de *Continuous Descent Operation*.
- Vooraf dient er **helderheid** te zijn voor de omwonenden en grondeigenaren in het gebied over wat zij mogen verwachten aan rechtsbescherming, compensatie en planschade als blijkt dat hun situatie verslechtert.

Zienswijze provincie Flevoland

Hoofdstructuur en operationeel concept
Provincie Flevoland ziet perspectief en potentie in de uit de Ontwerp-Voorkeursbeslissing voortkomende hoofdstructuur en operationeel concept. Deze geven ook grotendeels invulling aan de door ons aangedragen verbeteropties tijdens de Onderzoeksfase van het programma Luchtruimherziening (zie onze brief met bijlage van 10 januari 2019 met kenmerken 2341798 en 2341779).

Inlichtingen bij
J.H. Bergers

Doorkiesnummer
0320-265371

Bezoekadres
Visarenddreef 1
Lelystad

Wij zijn voorstander van een nieuwe indeling van het naderingsgebied voor Schiphol door met een vierde naderingspunt (vierde *Initial Approach Fix*) het toepassen van continue daalprofielen op vaste routes mogelijk te maken. Het vierde naderingspunt moet doorgroei van Lelystad Airport naar 45.000 vliegbewegingen mogelijk maken.

Een belangrijk uitgangspunt van het operationeel concept is om - overeenkomstig de algemene prioriteitenstelling in de Luchtvaartnota - woongebieden en kwetsbare gebieden te mijden en een zo groot mogelijk percentage vluchten over vaste routes boven water, industrie en ruraal gebied uit te voeren. Het voornemen om naderingspunt ARTIP van haar huidige locatie nabij Lelystad naar een locatie boven water (IJsselmeer en Markermeer) te verplaatsen, biedt de mogelijkheid om negatieve invloeden op stedelijke gebieden in Flevoland te ontzien en de omgevingskwaliteit te vergroten. Het is daarbij verder noodzakelijk dat de beoogde vaste naderingsroutes en daalprofielen eveneens zo veel mogelijk boven water komen te liggen, evenals het wachtgebied van ARTIP. Op deze manier worden de stedelijke gebieden van Almere en Lelystad ontzien.

Omgevingsthema's: energietransitie en woningbouw
Er is aandacht nodig voor de ruimtevraag die gepaard gaat met de energietransitie en woningbouw. Het gaat daarbij niet alleen om de klimaatdoelstelling voor de luchtvaart, maar ook is de vraag van belang hoe de ontwikkeling van de luchtvaart en de noodzaak van duurzame opwekking van energie en woningbouw kunnen worden gecombineerd. In de Luchtvaartnota 2020-2050 wordt dit belang weliswaar geduid voor de gehele breedte van de leefomgeving, maar er wordt niet inzichtelijk gemaakt hoe de afstemming concreet zal plaatsvinden. In het vervolgproces van het programma Luchtruimherziening moeten deze omgevingsthema's en de leefomgeving in het algemeen onderdeel zijn van een integrale afweging van landzijdige en luchtzijdige belangen. Concreet betekent dit dat de luchtruimherziening zo veel als mogelijk ruimte dient te bieden voor landzijdige ontwikkeling in Nederland, zoals woningbouw, en deze niet op slot mag zetten.

Randvoorwaarden Luchtruimherziening
Wij herbevestigen de randvoorwaarden die de provincie (in genoemde brief van 9 januari 2019) stelt aan het programma Luchtruimherziening:
- Luchtruimherziening moet leiden tot een verbetering voor Flevoland, geen verslechtering.
- Luchtruimherziening moet de ontwikkeling van Lelystad Airport tot 45.000 vliegbewegingen groothandelsverkeer dienen.
- Luchtruimherziening mag niet leiden tot vertraging van de openstelling van Lelystad Airport voor groothandelsverkeer.
- Routeset B+ blijft uitgangspunt voor de luchtzijdige ontsluiting van Lelystad Airport in de komende jaren en de basis van onze inbreng.

Tot slot
Als gevolg van de COVID-19-pandemie zijn er momenteel grote ontwikkelingen voor de luchtvaart in Nederland. Uitvoering geven aan de gemaakte afspraken voor openstelling van Lelystad Airport voor groothandelsverkeer blijft echter nodig voor de totstandkoming van een toekomstbestendig luchthavensysteem dat balans brengt tussen de belangen van de luchtvaartsector enerzijds en de belangen van de omgeving anderzijds. De afgesproken openstelling van Lelystad Airport draagt bij aan het behoud van de connectiviteit van Schiphol en het beperken van hinder in de omgeving van Schiphol. De zo spoedig mogelijke openstelling van Lelystad Airport voor groothandelsverkeer is van groot economisch en maatschappelijk belang voor de regio, en van groot nationaal belang voor het behoud van de mainportfunctie van Schiphol.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
de secretaris, de voorzitter,